

ת"פ (ירושלים) 4759-12-23 - מדינת ישראל נ' אברהם שבתאי סורין

ת"פ (ירושלים) 4759-12-23 - מדינת ישראל נ' אברהם שבתאי סורין מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 4759-12-23

מדינת ישראל

נגד

אברהם שבתאי סורין

אלכסיי קמסרקן

ע"י ב"כ עו"ד דניאל שימשילשווילי

בית המשפט המחוזי בירושלים

[18.07.2024]

מרדכי כדורי שופט

גזר דין

בעניינו של נאשם מס' 2

הרקע:

1. הנאשם 2 (להלן: "הנאשם") הורשע על פי הודאתו שנתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של: נשיאת נשק ותחמושת, לפי סעיף 144(ב) בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); וירי מנשק חם, לפי סעיף 340א(ב) בחוק העונשין.

עובדות כתב האישום המתוקן:

2. העובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן מרכיבות סיפור דברים תמוה ומוזר, המשלב בין רצון טוב והתנדבות מצד אחד לבין מעשי עבירה פסולים מצד שני, ושלאחר מעשה התברר כי מי שיזם והניע אותו סבל באותה עת מהפרעות קשות בחשיבה ולא היה אחראי למעשיו.

3. המתלוננים, ארבעה מבני משפחת ד' ע', עובדים במוסך בבית ג'אללה, בסמוך לכביש המנהרות. המוסך בבעלותם של מ' ז', איתם עובדים במקום מ' וא' (להלן, בהתאמה: "המתלוננים", "המוסך", "מ'", "ז'", "מ'" ו"א'").

4. נאשם 1 (להלן: "אברהם") מתגורר בישוב בת עין, ומחזיק באקדח מסוג גלוק. אברהם גויס עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל לשירות מילואים פעיל, ושירת כלוחם מילואים בצפון, על גבול לבנון. לצורך כך נמסר לו רובה סער מסוג M16 הנושא מטול רימונים (להלן: "הרובה").

5. ביום 23/11/2023 יצא אברהם מקו הלחימה בצפון לחופשת שבת בחיק משפחתו. בדרכו לביתו אברהם הבחין בנאשם כשהוא מנסה לתפוס טרמפ לישוב בת עין, עצר בסמוך לו והציע לו לעלות לרכבו ולהצטרף אליו לנסיעה אל היעד.
6. הנאשם ואברהם, שלא הכירו זה את זה קודם לכן, שוחחו ביניהם במהלך הנסיעה. אברהם סיפר לנאשם שהוא משרת במילואים ברמת הגולן, והציע לו להצטרף אליו לשירות המילואים ולנסוע איתו צפונה לאחר צאת השבת. אברהם אף הציע לנאשם ללון ביחידה הסמוכה לביתו, ולקבל ממנו פרטים בנוגע לנסיעה לצפון.
7. כשלושה חודשים קודם לכן, עוד קודם פרוץ מלחמת חרבות ברזל, אברהם מסר את רכבו לתיקון במוסך. ברם, הרכב לא תוקן בשל מחסור בכוח אדם. בדרכם לבת עין אברהם והנאשם נכנסו למוסך. בין אברהם לבין מ' ז' התנהל דין ודברים. אברהם טען לפניהם, בין היתר, שמאז שהכניס את רכבו למוסך חסר לו חלק חיוני.
8. ביום שבת, 23/11/2023, אברהם אמר לאחיו משה (להלן: "משה"), שהוא הופקד על משימה מיוחדת, בה תלויים חייהם של חיילים המשרתים עמו. לנאשם אמר אברהם שבמסגרת שירות המילואים שלו הוא הופקד על משימה סודית ומיוחדת, אותה עליו לבצע באותו מועד. משה השיב לאברהם שסייע בכל מה שניתן.
9. אברהם לבש מדי צה"ל, חבש קסדה ועליה רשת הסוואה, הצטייד בווסט צבאי ובו ארבעה רימוני מטול, ונטל את הרובה וכן רובה ישן שהיה ברשותו ותרמיל של טיל לאו. כמו כן, אברהם מסר לנאשם את אקדחו האישי, כשהוא טען בכדורים. בהמשך, התקשר למשה ואמר לו: "תסתום את הפה שלך אל תשאל שאלות תהיה מוכן ליציאה". אברהם והנאשם נסעו לביתו של משה, כשהם לבושים בגדי חאקי. אברהם פקד על משה ללבוש מדי צה"ל, ומסר לו חולצה צבאית וכובע בצבע חאקי. לשאלתו של משה מהו יעד הנסיעה, השיב לו אברהם שלא ישאל שאלות, מאחר שחייהם של חיילים נתונים בסכנה, וכי עליו למלא פקודות בלי לשאול שאלות.
10. בהגיע השלושה למוסך, אברהם העמיד את רכבו באופן שחסם את הכניסה אליו, ואמר למשה: "אני עכשיו אחראי על האירוע, אני הריבון, אל תשאל שאלות ותעשה רק מה שאני אומר לך". אברהם מסר למשה את הרובה הישן ואת תרמיל טיל הלאו, והורה לו להתמקם על גבעה סמוכה במטרה לאבטח אותם. משה מילא אחר הוראתו של אברהם, עלה לגבעה וכיוון את הרובה הישן ותרמיל הטיל לעבר המקום בו שהו המתלוננים.
11. במקביל לכן, אברהם והנאשם ירדו מהרכב וקראו למ' לבוא אליהם, תוך שהם מכוונים לעברו את הרובה והאקדח שנשאו. כיוון שמ' סירב, הנאשם אמר לו שאם לא יבוא הוא יירה עליו, ומיד ירה ירייה אחת לכיוון הקרקע באמצעות האקדח שהחזיק. הקליע פגע בקרקע, בסמוך למ' שנמלט מהמקום.
12. אברהם התקרב למתלוננים כשהוא אווז ברובה, ודרש מהם את החלק שלטענתו נלקח מהרכב. הנאשם חזר לרכב והוציא ממנו גרזן, בעוד אברהם הסתובב בין כלי הרכב שבמוסך וניפץ שמשות של שלושה מהם באמצעות הרובה. ניסיון שז' עשה להרגיע את אברהם לא עלה יפה. אברהם המשיך ודרש לקבל את החלק החסר, לטענתו, אמר לז' שעשה טעות חמורה, כיוון את הרובה לאוויר וירה שלוש יריות.

13. הנאשם דרש מז' למסור את מפתחות רכבו הפרטי, בעת שאברהם עומד מאחור ומכוון את הרובה לעבר ז'. בהמשך, אברהם ירה ירייה נוספת באוויר וכיוון את הרובה לעבר אחד העובדים במקום. לאחר מכן, אברהם הלך בעקבות אחד העובדים במוסך (להלן: "העובד"), כיוון לעברו את הרובה, דחף אותו וזרק חפץ כלשהו לעבר ז'. בתגובה, ז' הורה לעובד למסור לאברהם את מפתחות הרכב הפרטי של המתלוננים. אברהם קרא לעובד: "תניע את האוטו, אני אשחט אותו", ניסה לבעוט בעובד ודרש מז' למסור לו רכב מונע בתוך חמש דקות. אברהם המשיך ודרש לקבל רכב נוסף שהיה במוסך, והיכה את העובד בעורפו. לאחר מכן, אברהם אחז ברימון נפיץ שהוציא מהווסט, ואיים שיירה אותו. עוד בהמשך, אברהם בעט במ', ירה שתי יריות נוספות, דחף את ז' וצעק: "אני אחזור עם גליצרין ואני אשרוף פה הכל". משהבחין ברכב נוסע בסמוך אברהם צעק: "מי באוטו שם", וירה ירייה אחת לכיוון הרכב. אברהם המשיך ואמר כי מותר לו להרוג כל אדם שפוגע בג'יפ צבאי, וכי ברשותו גליצרין שיכול לשרוף עיר שלמה. מיד לאחר מכן אברהם ניגש לרכבו, הורה לנאשם להיכנס אליו, יצא ממנו כשהוא אוחז בחומר שטיבו לא ידוע, ואמר לז' "תן לי אוטו כבר החיים שלך בסכנה". אברהם חזר לרכבו והחל בנסיעה לאחור. משהבחין באשרף, ירה לכיוונו ירייה אחת. בהמשך, אברהם סטר לז', ואיים שייפגע בו ובמשפחתו. לאחר מכן, אברהם והנאשם שבו לבת עין. הכרעת הדין בעניינו של אברהם:

14. בהכרעת דין מיום 28/12/2023 אברהם זוכה מהמיוחס לו בכתב האישום, לאחר שהתקבלה חוות דעת לפיה הוא לא היה אחראי למעשיו במועד הרלבנטי. תסקיר שירות המבחן:

15. שירות המבחן ערך בעניינו של הנאשם תסקיר בו עמד על נסיבותיו האישיות, המשפחתיות והנורמטיביות. 16. כעולה מהתסקיר, הנאשם כבן 53, גרוש ואב לילד בגיר, עלה ארצה מאוקראינה בסוף שנות ה-90. הנאשם התמודד לאחר עלייתו לישראל עם קשיים פיזיים ורגשיים, חווה תחושת כישלון בהתאקלמותו בארץ והחל לצרוך אלכוהול על מנת להתמודד עם הקשיים שחווה. קשיים אלה הביאו לפירוק התא המשפחתי שלו, ולניתוק הקשר בינו לבין בנו וגרושתו.

17. הנאשם תיאר לפני קצינת המבחן, כי לאחר פטירת אמו בשנת 2021 הוא חש חוויית בדידות וקושי ליצור קשרים חברתיים וזוגיים. הוא החל לבקר בבית הכנסת ולהתארח בבתי תושבים בארוחות חג ושבת, במטרה למצוא שייכות חברתית.

18. לנאשם אין עבר פלילי. לדבריו לפני קצינת המבחן, הוא האמין להצעתו של אברהם לגייס אותו לשירות מילואים, והאמין לכך שהוא שותף למבצע לשחרור רכב צבאי. לדבריו, ירה בנשק על-מנת להרגיע את ההתרחשות, ואינו זוכר מה התרחש לאחר מכן. הנאשם הוסיף וציין כי צרך אלכוהול בערב שקדם לאירוע, כבדרך שגרה, וכי ייתכן שהתנהגותו הושפעה ממצב המלחמה. הנאשם לא הצליח להסביר מה הניע אותו לסכן חיי אדם, והבין את חומרת מעשיו והסיכון שגרם לחיי אדם רק לאחר מעצרו.
19. הנאשם אמר לשירות המבחן שמעצרו מסייע לו להתרחק מאלכוהול, וביקש להשתלב בטיפול בתחום צריכת האלכוהול בין כותלי הכלא.
20. כגורמי סיכון מנה שירות במבחן את: הפער בין תיאור מהלך חייו החיוביים לבין מצבו כיום; הפער בין תפיסתו את תפקודו כתקין, על אף צריכת אלכוהול, לבין המידע שנמסר על ידי שירות הרווחה כי הוא מתקשה לשמור על תפקוד יציב בעקבות צריכת אלכוהול; היעדר מערכות תמיכה; נטייתו לתלות; קשייו ליצור ולקיים קשרים בינאישיים וחויית הבדידות שלו. כגורמי סיכוי מנה את: הנכונות שביטא להשתלב בטיפול גמילה במהלך ריצוי עונשו; והבנתו שמחוי לכותלי בית הסוהר לא עלה בידו להציב לעצמו גבולות לצריכת אלכוהול. להערכת שירות המבחן, מסוכנותו של הנאשם גבוהה.
21. לאור האמור ולנוכח התרשמות שירות המבחן כי הנאשם מבטא הכרה במעורבותו בביצוע העבירות, אך עדיין סבור שהגורם לכך הוא האמון שנתן באברהם, סבור שירות המבחן כי ענישה מוחשית ומציבת גבולות תהווה מענה עונשי מתאים למאפייניו. שירות המבחן מוסיף וממליץ להפנות את תשומת לב שב"ס לאפשרות של שילובו של הנאשם בטיפול גמילה במהלך ריצוי עונשו.
הראיות לעונש:
22. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש.
23. ההגנה הגישה מסמך מטעם אגף הרווחה במועצה האזורית גוש עציון, בו מפורט כי הנאשם מוכר לה כבר שנים רבות כאדם אדיב, טוב לב וחרוץ, הסובל מבעיית שימוש באלכוהול. במהלך התקופה שמחודש יוני 2023 ועד לחודש אוקטובר 2023 הנאשם עמד בקשר עקבי עם אגף הרווחה לצורך השתלבות במסגרת טיפולית לצורך גמילה מאלכוהול. הוא החל בצעדים הראשונים הנדרשים לשם כך, התמיד, הביע רצינות והחל לעלות על דרך. ברם, בעקבות פרוץ מלחמת חרבות ברזל וגיוסו למילואים של עובד אגף הרווחה הרלבנטי הרצף הטיפולי נקטע, ולא התאפשר לקדם את הנושא.
24. ז' הגיש תצהיר נפגע עבירה בו טען כי נגרמו נזקים לשמונה כלי רכב במוסך, לתאורה במקום ולמלאי העסקי. עוד טען כי נגרמו לו פגיעות בגוף ונזקים נפשיים, הבאים לידי ביטוי בטרומה קשה ובפחד ממשי למראה כוח צבאי או מתנחל, חלומות מפחידים והרטבת לילה, וכי הוא נדרש למעקב פסיכיאטרי.
תמצית טיעוני הצדדים לעונש:
טיעוני המאשימה:

25. המאשימה טוענת כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין ארבע שנות מאסר בפועל לבין שבע שנות מאסר בפועל, ומבקשת להטיל עליו עונש מאסר בפועל למשך ארבע שנים וחצי, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לכל אחד מהמתלוננים.
26. בטיעוניה עמדה המאשימה על הסכנות הגלומות בהחזקה של כלי נשק ותחמושת שלא כדיון, ועל הוראותיו של בית המשפט העליון: כי יש להחמיר בעבירות נשק לאחר שהפכו ל"מכת מדינה" ובשים לב לסכנה הממשית הנגרמת בעטיין; וכי בעבירות מסוג זה יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם. כמו כן עמדה על כך שבעבירות נשק נקבע עונש מינימלי, ממנו בית המשפט רשאי לסטות לקולה רק במקרים מיוחדים.
27. המאשימה ביקשה שלצורך גזר הדין המקרה ייבחן מתוך נקודת מבטם של המתלוננים, אשר לפתע, ללא עוול בכפם וללא כל סיבה נראית לעין, כונו כלפיהם כלי נשק ונורו לעברם יריות. מדובר, כך נטען, באירוע טראומטי ביותר עבורם, אשר פוטנציאל הנזק הטמון בו גבוה ביותר, ושעלול היה להסתיים עם תוצאות קשות בהרבה. לעמדת המאשימה, העובדה שהאירוע התרחש לאחר שפרצה מלחמת חרבות ברזל משמשת נסיבה לחומרה, מאחר ש"השטח היה הרבה יותר נפיץ", כלשונה, וכיוון שניתן לקבל כלי נשק בקלות רבה ונדרשת הקפדה לעשות בו שימוש בזהירות ובהתאם לחוק. לעמדתה, יש לתת משקל נמוך לגרסת המתלונן, לפיה סבר שפעל במסגרת צבאית. לסברתה, טענה זו אינה מתיישבת עם מכלול עובדות כתב האישום.
28. לתמיכה בעמדתה אשר למתחם העונש ההולם, המאשימה הפנתה לפסקי הדין הבאים:
- א. ת"פ (מחוזי ב"ש) 32882-09-21 מדינת ישראל נ' אבו ואדי, 14/2/2023: מדובר בגזר דין שניתן נגד נאשם שהורשע בעבירות של החזקת נשק וירי מנשק חם באזור מגורים, על רקע סכסוך בין משפחות הנאשם והמתלוננים, הגרים בסמיכות. הנאשם ואדם נוסף עמדו בצדו של שביל העפר, עליו הוצב מחסום אבנים וצמיגים, כשכל אחד מהם מחזיק בנשק הדומה לרובה M16. המתלוננים שנסעו ברכב נעצרו במחסום והחלו לפרקו, חרף התנגדות הנאשם. הנאשם כיוון את הנשק כלפי מעלה וירה מספר יריות. האדם הנוסף כיוון את הנשק כלפי המתלוננים, וירה לעברם מספר פעמים בכוונה להטיל בהם נכות, מום או חבלה חמורה. כתוצאה מהירי של האדם הנוסף המתלונן נפצע באוזן. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין ארבע שנות מאסר בפועל לבין שש שנות מאסר בפועל. המאשימה ציינה בטיעוניה כי מעשיו של הנאשם פחות חמורים מהמעשים שנדונו בגזר הדין הנ"ל, כיון שהירי לא נעשה על רקע סכסוך עם המתלוננים. לכך יש להוסיף כי הנאשם לא עבר עבירה של ירי באזור מגורים.

ב. ת"פ (מחוזי ירושלים) 29947-07-23 מדינת ישראל נ' עליאן, 16/6/2024: גזר דין שניתן, בין היתר, בעניין של נאשם 1 שהורשע בעבירות של נשיאת נשק, ירי מנשק חם ומספר עבירות של איומים. על רקע סכסוך בין הנאשם לבין בני משפחתו ובשעה שבביתו של אחד ממוזמתי התקיים מפגש משפחתי, הנאשם נכנס לביתו של הדוד כשהוא מצייד בסכין. בין הנאשם לבין בני המשפחה התפתחה קטטה, במסגרתה הנאשם הצמיד את הסכין לפניו של אחד מהם, איים עליו שיחתוך את פניו ואמר לו "אני אהרוג אותך, אני אהרוג אותך, אני אראה לך מי אני, אני אזיין אותך ואת הבנות שלך". בהמשך, בזמן שהנאשם עמד במדרגות בסמוך לבית הדוד, הנאשם נשא בידיו אקדח במשך דקות ארוכות, ואיים על בני המשפחה באומרו "מי שיוצא מהבית אני מוריד אותו". לאחר מכן, הנאשם טען את האקדח וירה באוויר, תוך שהוא צועק ומקלל את בני המשפחה שהסתגרו בבית. הנאשם עלה וירד מספר פעמים במדרגות הבניין, כשהוא נושא בידיו את האקדח. נקבע כי מתחם העונש ההולם למעשיו של הנאשם נע בין שלוש שנות מאסר וחצי לבין שש שנות מאסר בפועל. גם לעניין גזר דין זה ציינה המאשימה כי מדובר באירוע שחומרתו גבוהה מהמקרה דנן, בו הירי לא נעשה על רקע סכסוך. לכך יש להוסיף כי בגזר הדין האמור פורטו נסיבות מחמירות, שלא מתקיימות בעניינו: האירוע נמשך מספר שעות; במהלכו אמו של הנאשם ובני משפחה נוספים ניסו להרגיע את הרוחות; התנהגות הנאשם הלכה והסלימה; הנאשם איים על חייהם של בני משפחתו והצמיד סכין לפניו של אחד מהם; במהלך האירוע הוא פנה מיוזמתו לאדם אחר בבקשה שיביא לו אקדח ותחמושת; הירי נעשה בסמוך לבית המגורים בו בני המשפחה הסתגרו בשל חששם ממעשיו.

ג. ע"פ 6559/23 מדינת ישראל נ' חסארמה, 2/6/2024: התקבל ערעור המדינה על גזר דין שניתן בבית המשפט המחוזי בעניינם של שלושת המשיבים, שהורשעו בעבירות של נשיאת והובלת נשק בצוותא חדא; קשירת קשר לביצוע פשע; קבלת רכב גנוב בצוותא חדא; שימוש ברכב ללא רשות בצוותא חדא; ושיבוש מהלכי משפט בצוותא חדא. המשיבים קשרו קשר לבצע פשע חמור, שכלל ירי בבני אדם. הם נעצרו בעקבות מחסום יזום של משטרת ישראל, לאחר שהצטיידו ברובה סער, אקדח, מחסניות ותחמושת מתאימה, כפפות, מסכות סקי, כובע גרב, כובע קסקט, משקפות, בקבוק בנזין, שני טלפונים מבצעיים ורכב גנוב עליו הותקנו לוחיות זיהוי שנגנבו מרכב אחר. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם למעשיהם של המשיבים נע בין 36 לבין 48 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע כי מתחם הענישה הנ"ל נמוך, שכן:

"במקרה דנן... אין מדובר בנשיאה ובהובלה של נשק חם במרחב הציבורי, ותו לא. עסקינן בהחזקה, בהובלה ובנשיאה של נשק חם וציוד נלווה במרחב הציבורי כחלק מיציאת המשיבים לקרב, כאשר כל אחד מהם מוכן ומזומן לפתוח באש חיה לכיוון האויב הלא מזוהה. מסיבה זו, המשיבים הורשעו, לצד עבירות הנשק החמורות שביצעו, בקשירת קשר לביצוע פשע חמור - כאשר הם מודים כי הפשע החמור שתוכנן על ידם אמור היה להתבצע באמצעות נשק חם" (ההדגשה במקור).

29. המאשימה זקפה לזכותו של הנאשם את הודאתו ואת עברו הפלילי הנקי. לחובתו זקפה את גורמי הסיכון שנמנו בתסקיר שירות המבחן. טיעוני ההגנה:

30. ההגנה ביקשה להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם, שעמדה במועד הטיעונים לעונש על כשבעה חודשים. 31. בטיעוניהם הדגיש הסניגור כי מדובר בנסיבות חריגות ביותר, שלא נדונו כמותן בפסיקה עד כה. האירוע לא התרחש על רקע סכסוך עברייני או פלילי, אלא לאחר שאברהם שכנע את הנאשם שהוא נמצא במשימה צבאית. לכן, כך טען, אין לגזור את מתחם הענישה במקרה זה ממתחמי ענישה שנקבעו באירועים אחרים, בהם נעברו עבירות של נשיאת נשק וירי מנשק חם.

32. הסניגור ציין כי נגד משה הוגש כתב אישום לבית משפט השלום לפי הסדר טיעון, וכי אברהם זוכה מהמיוחס לו. בנסיבות אלה, טען הסניגור, קבלת עמדתה העונשית של המאשימה תגרום לפער קיצוני בין העונש שיוטל על הנאשם לבין העונשים שיוטלו על המעורבים האחרים, ותביא לכך שכל משקל האירוע יוטל על הנאשם, למרות שחלקו מינורי ושהוא נקלע לאירוע שלא מרצונו, לטענתו.
33. הסניגור טען עוד כי בתקופה בה נעברו העבירות שרר במדינה מצב כאוטי, כאשר גם אזרחים גויסו למשימות ספציפיות. לעמדתו, כפסע בין הנאשם לבין קרבה לסייג של טעות במצב הדברים.
34. עוד טען הסניגור כי הנאשם בן 53, חי בארץ בגפו, מצב בריאותו היה טוב והוא מעולם לא חש ברע. לעומת זאת כיום, בעקבות האירוע ולאחר מעצרו, הוא סובל ממספר בעיות רפואיות. המעצר, כך נטען, קשה עליו יותר מהרגיל לנוכח בדידותו, היעדר ביקורים והיעדר תמיכה כלכלית.
35. הנאשם בדבריו לבית המשפט ציין כי הוא משתתף בחינוך במהלך מעצרו. לטענתו, התלווה לאברהם מבלי שהתכוון לנקוט באלימות, אלא לסייע לאברהם. הנאשם הביע חרטה על מעשיו והבנה כי טעה וכי עליו לשאת בעונש. לדבריו, ירה כדור אחד באדמה כדי שישמעו אותו. דיון ומסקנות:
36. הפסיקה חזרה ועמדה על כך שעבירות הנשק פוגעות בערכים חברתיים רמי מעלה, ובהם: שלום הציבור וביטחון, והשמירה על סדרי חיים תקינים ושלוים שאינם מופרעים על ידי אדם האוחז נשק בידיו. מדובר בעבירות שהפכו זה מכבר למכת מדינה, ואשר על החברה להילחם בהן כחלק ממלחמתה הבלתי מתפשרת בנגע של זילות חיי אדם והקלות הבלתי נסבלת של הלחיצה על ההדק. החזקת נשק שלא כדין משמשת תשתית למגוון רחב של עבירות אלימות, וזמינותו מעודדת את השימוש בו לצורכי עבירה. יש בסיס להנחה כי מי שמחזיק ונושא כלי בו גלום פוטנציאל קטלני, ללא פיקוח מטעם רשויות המדינה ומבלי שנבחנו מיומנותו לעשות בו שימוש וכשירותו להחזיק בו, עושה זאת למטרות לא כשרות (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, 14/2/2021; ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, 5/11/2019; ע"פ 761/07 מדינת ישראל נ' אדרי, 22/2/2007).

37. הפסיקה עמדה על כך שעבירות הנשק פוגעות בערכים חברתיים רמי מעלה, ובהם: שלום הציבור וביטחונו, והשמירה על סדרי חיים תקינים ושלווים שאינם מופרעים על ידי אדם האוחז נשק בידיו. מדובר בעבירות שהפכו זה מכבר למכת מדינה, ואשר על החברה להילחם בהן כחלק ממלחמתה הבלתי מתפשרת בנגע של זילות חיי אדם והקלות הבלתי נסבלת של הלחיצה על ההדק. החזקת נשק שלא כדין משמשת תשתית למגוון רחב של עבירות אלימות, וזמינותו מעודדת את השימוש בו לצורכי עבירה. יש בסיס להנחה כי מי שמחזיק ונושא כלי בו גלום פוטנציאל קטלני, ללא פיקוח מטעם רשויות המדינה ומבלי שנבחנו מיומנותו לעשות בו שימוש וכשירותו להחזיק בו, עושה זאת למטרות לא כשרות (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, 14/2/2021; ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, 5/11/2019; ע"פ 761/07 מדינת ישראל נ' אדרי, 22/2/2007).

38. זה לא מכבר כי שב בית המשפט העליון, התווה את עמדתו בנוגע לעבירת נשיאת הנשק וקבע כי: "עבירות הנשק מצויות על סדר יומו של בית משפט זה דרך שגרה. עובדה זו מהווה השתקפות של תמונת האלימות והפשיעה בנשק הגואה בחברה הישראלית, ובחברה הערבית בפרט; של תמונת הקורבנות מעבירות הנשק המציגה גידול מידי שנה; ושל רמת האכיפה בכל המתייחס להחזקת נשק לא חוקי. כבר תואר כי המצב הגיע לכדי מצב חירום לאומי. על רקע זה, ניכרת בפסיקה מגמה של הקשחת מדיניות הענישה בעבירות נשק, תוך מתן משקל מרכזי לשיקול של הרתעת הכלל... ענישה זו כוללת לרוב עונשי מאסר ממושכים לריצוי בפועל, המושגים גם על נאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי...."

ובהמשך:

"ככלל מתחם ענישה ראוי לנאשם בגין עבירה של נשיאת נשק חם במרחב הציבורי, נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בפועל. כן נקבע כי "באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה בהחלט סביר אם בית משפט יטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל". (ע"פ 7971/23 אגבאריה נ' מדינת ישראל, 26/5/2024)

39. הצורך להיאבק בעבירות הנשק בדרך של החמרת הענישה עולה גם מהוראת השעה (חוק העונשין) (תיקון מס' 140 - הוראת שעה) התשפ"ב-2021) שנכנסה לתוקף ביום 8/12/2021, בה נקבע עונש מינימום של רבע מהעונש המרבי במספר עבירות נשק (סעיף 144(z) בחוק העונשין). בהיעדר נימוקים מיוחדים, עונש המינימום לעבירה של נשיאת נשק עומד על 30 חודשי מאסר, אשר את חלקו בית המשפט רשאי להטיל כעונש מותנה.

40. יחד עם זאת, גם עבירות הנשק אינן עשויות מקשה אחת. בבוא בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם בגינן, עליו לעמוד בכל מקרה ומקרה על נסיבות ביצוע העבירות, המשליכות על חומרתו של מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם. כפי שנפסק:

"... ברי כי אין להטיל עונש אחד ואחיד על כל נאשם שעובר עבירת נשק מסוימת. הגישה האינדיבידואלית כלפי הענישה דורשת לבחון את מעשה העבירה הקונקרטי. כן יש לתת את הדעת על השוני בין הנאשמים - שוני שנובע מסוג העבירה, מחלקו של כל נאשם במסכת העבריינית, ומהנסיבות האישיות של כל נאשם". (ע"פ 6383/21 קריף נ' מדינת ישראל, 13/2/2022).

41. עובדות כתב האישום מלמדות כי הסיבה שהביאה את הנאשם לעבור את העבירות היא התנהלותו של אברהם והמצג שיצר כלפיו וכלפי משה. ביום 23/11/2023 אברהם הציע לנאשם להצטרף אליו לשירות מילואים. לאחר יומיים, אברהם הציג מצג לפני משה ולפני הנאשם, לפיו הוטל עליו למלא משימה צבאית סודית ומיוחדת, שיש לבצעה מיד. מצג זה נתמך בחזותו של אברהם שלבש מדי צבא, ובציוד הצבאי ובאמצעי הלחימה שהיו ברשותו. גם משה וגם הנאשם הסכימו לקחת חלק באותה משימה, מילאו אחר הוראתו של אברהם "לסתום את הפה ולא לשאול שאלות", לבשו מדים שמסר להם ואחזו בכלי הנשק שמסר להם. אמנם, היה על הנאשם ומשה לתהות על כך שמשימה סודית בה תלויים חייהם של חיילים הופקדה בידיו של חייל מילואים בודד, הנדרש לגייס לצורך ביצוע המשימה שני אזרחים. אולם, העובדה שכחודש וחצי בלבד קודם לכן, ביום 7/10/2023, אזרחים וחיילים שפעלו באופן ספורדי, שלא כחלק ממבנה צבאי סדור, לקחו חלק במאבק מול מתקפת הטרור של מחבלי החמאס על מדינת ישראל ותושביה, מעמעמת את עוצמת התמיהה.

42. ברם, בסופו של דבר, אברהם לא הוביל את השלושה לחזית, לא לאזור לחימה ולא לזירת קרב מול מחבלים, אלא למוסך אזרחי. מדובר היה באותו המוסך אליו הנאשם התלווה לאברהם יומיים קודם לכן, בדרכם לבת עין, ובו היה עד לדין ולדברים שהוחלפו בין אברהם לבין מ' ז' בנוגע לחלק שחסר ברכבו. בשלב זה, שעה שברור היה שאין מדובר פעולה צבאית סודית, אלא בזירה אזרחית לחלוטין - מוסך פעיל בו שוהים עובדים אזרחים ומצויים בו כלי רכב אזרחיים, ולא מחבלים חמושים ומכונות מלחמה - היה על הנאשם לחדול מלשתף פעולה עם אברהם. אין הצדקה לכך שהנאשם המשיך ואחז באקדח שנמסר לו, וודאי שלא לכך שהוא ירה באקדח לעבר הקרקע בסמוך למ'.

43. מן האמור עד כה עולה כי מתקיימות במקרה זה מספר נסיבות חריגות ויוצאות דופן לקולה, המצדיקות לקבוע מתחם ענישה מתון בהרבה מזה שנקבע בגין מעשי עבירה "רגילים" של נשיאת נשק וירי מנשק חם, ולהטיל על הנאשם עונש נמוך בהרבה מעונש המינימום הנ"ל: הגורם שהביא את הנאשם לעבור את העבירות הוא מצג השווא שאברהם יצר לפניו, על רקע מלחמת חרבות ברזל שפרצה כחודש וחצי קודם לכן, לפיו מדובר בפעולה ביטחונית סודית ומיוחדת; למעשיו של הנאשם, התנהלותו במהלך האירוע ואף להגעתו למוסך, לא קדם כל תכנון מצדו; חלקו היחסי בביצוע העבירות נמוך באופן ניכר מחלקו של אברהם, שיזם את המעשים, תכנן אותם, סיפק את האמצעים לביצועם וגייס לשם כך את הנאשם ואת משה, תוך יצירת מצג שווא. אמנם, חלקו היחסי של הנאשם גבוה מחלקו של משה, שהתמקם במקום מרוחק יחסית מהזירה, לא עמד בקשר ישיר עם המתלוננים ולא ירה בנשק.

44. בהתחשב באמור לעיל אשר לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הנ"ל הקשורות בביצוע העבירות, נראה לי כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 חודשי מאסר בפועל לבין 24 חודשי מאסר בפועל. העונש המתאים לנאשם:

45. לצורך קביעת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם הענישה האמור יש להביא בחשבון, לטובתו של הנאשם, את הודאתו בשלב מוקדם מאוד של ההליכים נגדו, עוד במסגרת הדין המקדמי. יש בכך כדי לתמוך במידה מסוימת בדברי הנאשם בטיעונו לעונש כי הוא מתחרט על מעשיו, מכיר בטעותו ומבין שעליו לשאת בעונש בגינה. עוד יש להתחשב בנסיבותיו האישיות הלא פשוטות של הנאשם, בדידותו העמוקה, הקשיים איתם הוא מתמודד ושאיפתו להשתלב בטיפול לצורך גמילה מאלכוהול.

46. לחובתו של הנאשם עומד האמור בתסקיר בדבר הלגיטימציה שנתן להחזקת נשק והיעדר התייחסותו לתוצאות האפשריות של מעשיו, מתוך תפיסתו שאברהם הוביל את האירועים. אולם, כיון שאכן אברהם הוביל את האירועים, כאמור לעיל, יש לנתן זה משקל מוגבל בלבד.

47. בסופו של דבר, אני מוצא לתת משקל רב יותר לשיקולים שנמנו לקולה, ולהטיל על הנאשם עונש המצוי בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם, גם אם לא ברף התחתון. התוצאה:

48. אני דן אפוא את הנאשם לעונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 14 חודשים החל מיום מעצרו, 26/11/2023.

ב. מאסר למשך עשרה חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, אם יעבור עבירה בנשק.
ג. פיצוי לנפגעי העבירה בסך 7,500 ₪. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט בתוך 30 יום. המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט בתוך שבעה ימים את הפרטים של מ' או של ז' הנדרשים לצורך יישום רכיב הפיצוי.

49. שב"ס מתבקש לבחון את אפשרות לשלב את הנאשם בטיפול גמילה מאלכוהול במהלך מאסרו. זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ב תמוז תשפ"ד, 18 יולי 2024, במעמד הצדדים.